

POSTANOWIENIA I UCHWAŁY II MIĘDZYNA- RODOWEGO KONGRESU ARCHITEKTÓW I TECHNIKÓW ZABYTKÓW W WENECJI W 1964 R.

DOKUMENT 1

MIĘDZYNA-RODOWA KARTA KONSERWACJI I RESTAURACJI ZABYTKÓW I MIEJSC ZABYTKOWYCH

Brzemienne duchową spuścizną przeszłości, zabytkowe dzieła narodów pozostają w życiu współczesnym żywym świadectwem ich wiekowych tradycji. Ludz-

kość, z każdym dniem bardziej świadoma jednolitego charakteru wartości ogólnoludzkich, uważa je za dziedzictwo wspólne i uznaje swą solidarną odpowiedzialność za ich zachowanie wobec przyszłych pokoleń. Poczyna się ona do przekazania im tychże wartości w całym bogactwie ich autentyzmu.

Jest zatem rzeczą istotną, ażeby zasady, jakimi ma się kierować konserwacja i restauracja zabytków, zostały ustalone wspólnie i sformułowane w płaszczyźnie międzynarodowej, przy całkowitym pozo-

stawieniu każdemu narodowi troski o zapewnienie ich zastosowania w ramach jego własnej kultury i rodzimych tradycji.

Nadając pierwszy kształt tym podstawowym zasadom, Karta Ateńska z 1931 r. przyczyniła się do rozwoju szerokiego ruchu międzynarodowego, który przejawiał się zwłaszcza w dokumentach opracowanych przez poszczególne narody, w działalności UNESCO oraz ICOM'u i w utworzeniu przez ten ostatni Międzynarodowego Ośrodka Badań nad Konserwacją i Restauracją Dóbr Kulturalnych. Wyczulenie i zmysł krytyczny skierowały się na zagadnienia coraz bardziej złożone i zróżnicowane, wydaje się przeto, iż nadeszła pora, ażeby przebadać zasady teże Karty w celu ich pogłębienia i poszerzenia ich zasięgu przez opracowanie nowego dokumentu.

W wyniku powyższego II Międzynarodowy Kongres Architektów i Techników Zabytków, zgromadzony w Wenecji w dniach od 25 do 31 maja 1964 r., przyjął tekst następujący:

DEFINICJE

Art. 1. Pojęcie zabytku obejmuje zarówno odosobnione dzieło architektoniczne, jak też zespoły miejskie i wiejskie oraz miejsca, będące świadectwem poszczególnych cywilizacji, ewolucji o doniosłym znaczeniu bądź wydarzenia historycznego. Rozciąga się ono nie tylko na wielkie dzieła, ale również na skromne obiekty, które z upływem czasu nabrały znaczenia kulturalnego.

Art. 2. Konserwacja i restauracja zabytków stanowią dyscyplinę, która odwołuje się do wszystkich gałęzi nauki i techniki, mogących wnieść wkład do badań i ochrony dziedzictwa zabytkowego.

CEL

Art. 3. Konserwacja i restauracja zabytków mają na celu zachowanie zarówno wszelkiego dzieła sztuki, jak też świadectwa historii.

KONSERWACJA

Art. 4. Konserwacja zabytków zakłada przede wszystkim obowiązek ciągłości ich należytego utrzymania.

Art. 5. Konserwacji zabytków zawsze sprzyja ich użytkowanie na cele użyteczne społecznie; użytkowanie takie jest zatem pożądane, nie może wszakże pociągać za sobą zmian układu bądź wystroju budowli, Są to granice, w jakich należy pojmować i można dopuszczać zagospodarowanie, wymagane przez ewolucję zwyczajów i obyczajów.

Art. 6. Konserwacja zabytku zakłada konserwację otoczenia w jego skali. Jeśli otoczenie dawne przetrwało, będzie ono podlegać ochronie i wszelka dobudowa, wszelka rozbiorówka i wszelka przeróbka, która mogłaby zmienić stosunki brył i barw, zostanie zakazana.

Art. 7. Zabytek jest nierozdzielny od historii, której jest świadectwem i od otoczenia, w którym jest położony. W wyniku powyższego przemieszczenia zabytku w całości lub w części nie może być dopuszczalne, chyba, że wymaga tego zachowanie zabytku lub usprawiedliwiają je względy na nadrzędny interes narodowy bądź międzynarodowy.

Art. 8. Elementy malarskie, rzeźbiarskie lub zdobnicze, które stanowią nieodłączną część zabytku nie mogą być odeń oddzielane, chyba że jest to jedynym środkiem, zdolnym zapewnić ich zachowanie.

RESTAURACJA

Art. 9. Restauracja jest zabiegiem, który powinien zachować charakter wyjątkowy. Ma ona za cel zachowanie i ujawnienie estetycznej i historycznej wartości zabytku oraz polega na poszanowaniu dawnej substancji i elementów stanowiących autentyczne dokumenty przeszłości. Ustaje ona tam, gdzie zaczyna się domysł; poza tą granicą wszelkie, uznane za nie-

MIEJSCA O WARTOŚCI ZABYTKOWEJ

odzwonne, prace uzupełniające mają wywodzić się z kompozycji architektonicznej i będą nosić znamię naszych czasów. Restauracja będzie zawsze poprzedzona i będzie szła w parze z badaniami archeologicznymi i historycznymi zabytku.

Art. 10. Kiedy techniki tradycyjne okazują się niewydolne, wzmocnienie zabytku można zapewnić sięgając do wszelkich nowoczesnych technik konserwatorskich i budowlanych, których skuteczność wykazałyby dane naukowe i zapewniła doświadczenie.

Art. 11. Wartościowy wkład każdej epoki do dziejów budowy zabytku powinien zostać uszanowany, jako że jedność stylowa nie jest celem, do którego należałoby zmierzać w toku restauracji. Jeśli budowa zawiera kilka faz nawarstwiających się, wydobyte fazy spodniej usprawiedliwione jest tylko w wyjątkowych okolicznościach i pod warunkiem, że usunięte elementy przedstawiają za ledwie przedmiot nikłego zainteresowania, że wydobyta na jaw kompozycja stanowi dokument o znacznej wartości historycznej, archeologicznej lub estetycznej i że jego stan zachowania zostanie oceniony jako zadowalający. Osąd co do wartości rzeczonych elementów i decyzyja co do przeprowadzenia zamierzonych wyburzeń nie mogą zależeć wyłącznie od autora projektu.

Art. 12. Elementy przeznaczone do zastąpienia części brakujących powinny harmonijnie włączać się do całości, odróżniając się zarazem od partii autentycznych, ażeby restauracja nie fałszowała dokumentu sztuki i historii.

Art. 13. Dobudowy mogą być dopuszczalne tylko o tyle, o ile mają wzgląd na poszanowanie wszystkich ważnych części budowli, jej dawnego otoczenia, równowagi kompozycyjnej i związków ze środowiskiem otaczającym.

Art. 14. Przedmiotem szczególnych starań powinny stać się miejsca o wartości zabytkowej celem zachowania ich integralności oraz zapewnienia ich uszanowania, ich zagospodarowania i ich waloryzacji. Wykonywane przy nich prace w zakresie konserwacji i restauracji powinny kierować się zasadami wyłożonymi w artykułach poprzedzających.

WYKOPALISKA

Art. 15. Prace wykopaliskowe powinny odbywać się zgodnie z normami naukowymi i z „Zaleceniem określającym międzynarodowe zasady do stosowania w sprawie wykopalisk archeologicznych”, przyjętym przez UNESCO w 1956 r.

Zapewni się zagospodarowanie ruin oraz podejmie środki niezbędne dla zachowania i trwałej ochrony elementów architektonicznych i odkrytych obiektów. Ponadto zostaną podjęte wszelkie kroki na rzecz ułatwienia zrozumienia zabytku i jego udostępnienia, bez wypaczania w jakimkolwiek wypadku jego znaczenia.

Wszelkie prace rekonstrukcyjne będą wszakże musiały być z góry wykluczone, można brać pod uwagę tylko samą anastylozę, to jest odtworzenie części istniejących, lecz rozproszonych. Elementy scalające będą zawsze rozpoznawalne i będą stanowić minimum niezbędne dla zapewnienia warunków zachowania zabytku i przywrócenia ciągłości jego formy.

UPOWSZECHNIENIE

Art. 16. Pracom z zakresu konserwacji, restauracji i wykopalisk zawsze będzie towarzyszyć powstanie dokładnej dokumentacji w postaci sprawozdań analitycznych i krytycznych, ilustrowanych rysunkami i fotografiami. Zostaną w niej zawarte wszystkie fazy prac odkrywczych, zabezpieczających, rekonstrukcyjnych i

scalających, jak również zidentyfikowane w toku prac elementy konstrukcyjne i formalne. Dokumentacja ta będzie złożona w archiwach instytucji publicznej i udostępniona badaczom; zaleca się jej publikację.

W Komisji Redakcyjnej Międzynarodowej Karty Konserwacji i Restauracji Zabytków udział wzięli:

P. Piero Gazzola (Włochy) Przewodniczący

P. Raymond Le Maire (Belgia) Protokolarz

P. J. Bassegoda Nonell (Hiszpania)

P. Luis Benavente (Portugalia)

P. Djurdje Boscovic (Jugosławia)

P. Hiroshi Daifuku (UNESCO)

P. P.L. de Vrieze (Holandia)

P. Harald Langberg (Dania)

P. Mario Matteucci (Włochy)

P. Jean Merlet (Francja)

P. Carlos Flores Marini (Meksyk)

P. Roberto Pane (Włochy)

P. S.C.J. Pavel (Czechosłowacja)

P. Paul Philippot (Międzynarodowy Ośrodek Badań and Konserwacją i Restauracją Dóbr Kulturalnych)

P. Victor Pimentel (Peru)

P. Harold Plenderleith (Międzynarodowy Ośrodek Badań nad Konserwacją i Restauracją Dóbr Kulturalnych)

P. Deoclecio Redig de Campos (Citta del Vaticano)

P. Jean Sonnier (Francja)

P. François Sorlin (Francja)

P. Eustathios Stikas (Grecja)

P. Gertrud Tripp (Austria)

P. Jan Zachwatowicz (Polska)

P. Mustafa S. Zbiss (Tunezja)

DOKUMENT 2

UCHWAŁA DOTYCZĄCA UTWORZENIA MIĘDZYNARODOWEJ ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ DLA SPRAW ZABYTEKÓW I MIEJSC ZABYTEKOWYCH

Zgromadzenie Generalne II Międzynarodowego Kongresu Architektów i Techników Zabytków

rozpatrzywszy

propozycję zmierzającą do utworzenia międzynarodowej organizacji pozarządowej dla spraw zabytków i miejsc zabytkowych i po wysłuchaniu sprawozdania Grupy Roboczej specjalnie wyłonionej z jego składu,

biorąc pod uwagę

potrzebę utworzenia takiej organizacji w celu koordynacji międzynarodowych wysiłków mających na celu ochronę i wydobycie wartości zabytkowego dziedzictwa ludzkości;

zapoznawszy się

z wnioskami Międzynarodowego Komitetu dla spraw zabytków, miejsc o wartości artystycznej i historycznej oraz wykopalisk archeologicznych, który się zebrał w Paryżu od 19 do 220 maja 1964 r. na jego sesji 9-tej, zwołanej przez Dyrektora Generalnego UNESCO;

wyraża przekonanie,

że nadeszła chwila, aby przystąpić do wprowadzenia w życie praktycznych środków zmierzających do utworzenia Międzynarodowej Rady Zabytków i Miejsc Zabytkowych (ICOMOS);

powołuje

w tym celu Komitet Wykonawczy (Aneks 1) i tymczasowe Biuro Wykonawcze (Aneks 2);

poleca

Komitetowi Organizacyjnemu i Biuru: 1) zebranie się w celu przygotowania i zwołania Generalnego Zgromadzenia Konstytucyjnego na rok 1965 lub 1966;

ANEKS 1

Komitet Organizacyjny:

Przewodniczący: p. De Angelis D'Ossat

Wiceprzewodniczący: pp. Amer – Brew – Seregune

Członkowie: pp. Abdul-Hak (Syria) – Bornheim (Niemcy) – Chauvel (Francja) – Demus (Austria) – Expo-Eyo (Nigeria) – Iniguez-Almech (Hiszpania) – Ionesco (Rumunia) – Lal (India) – Langberg (Dania) – Pavel (Czechosłowacja) – Pimentel (Peru) – Rivera de Coronel (Meksyk) – Sekino (Japonia) – Stikas (Grecja) – Zbiss (Tunezja) – Zdravković (Jugosławia)

Członkowie z urzędu: przedstawiciele Ośrodka Rzymskiego i ICOM'u. Obserwator z ramienia UNESCO.

ANEKS 2

Biuro: pp. Almagro (Hiszpania) – Earl of Euston (Zjednoczone Królestwo) – Gazzola (Sekretarz Generalny – Włochy) – Lemaire (Belgia) – Lorentz (Polska) – Schmid (Szwajcaria) – Sonnier (Francja).

* * *

2) wyznaczenie ze swego składu osób odpowiedzialnych za zredagowanie projektu statutów i regulaminów, które będą opracowane na podstawie projektu wstępnego, przygotowanego przez UNESCO i zostaną przedłożone Zgromadzeniu Generalnemu z uwagami i poprawkami dokonanymi przez Grupę Roboczą Kongresu;

3) przestudiowanie, wspólne z Międzynarodowym Ośrodkiem Badań nad Konserwacją i Restauracją Dóbr Kulturalnych (Ośrodek Rzymski) i z Międzynarodową Radą Muzeów (ICOM), środków zmierzających do ustalenia i utrzymania ścisłej i stałej współpracy pomiędzy tymi trzema organizacjami, w szczególności dla utworzenia wspólnych organów o charakterze stałym (pomiędzy ICOMOS i ICOM) i przez wciągnięcie ekspertów do udziału w pracach Ośrodka Rzymskiego;

4) zbudowanie warunków finansowych i materialnych, niezbędnych dla istnienia i rozwoju ICOMOS'u i przedłożenie propozycji w tym przedmiocie Generalnemu Zgromadzeniu Konstytucyjnemu;

5) tymczasowe reprezentowanie ICOMOS'u, w fazie organizacji, wobec organów międzynarodowych, zwłaszcza wobec UNESCO, Ośrodka Rzymskiego i ICOM'u;

zwraca się za prośbą

do jednego z krajów, reprezentowanych w Wenecji, ażeby zechciał gościć Generalne Zgromadzenie Konstytucyjne w 1965 lub 1966 r.;

przedkłada

Dyrektorowi Generalnemu i Konferencji Generalnej UNESCO życzenie, aby organizacja ta zechciała przychylnie rozpatrzyć możliwość przyznania subwencji na pokrycie kosztów założenia i funkcjonowania ICOMOS'u;

uważa za pożądane

aby Ośrodek Rzymski wziął pod uwagę możliwość udzielenia pomocy ze strony swego Sekretariatu Komitetowi Organizacyjnemu ICOMOS w stopniu, na jaki pozwolą zebrane na ten cel fundusze.

**UCHWAŁA DOTYCZĄCA
NAUCZANIA W ZAKRESIE
KONSERWACJI
I RESTAURACJI ZABYTKÓW**

Zgromadzenie Generalne II Międzynarodowego Kongresu Architektów i Techników Zabytków

uważa za pożądane,

I. aby wprowadzenie w zagadnienia konserwacji i restauracji zabytków zostało włączone do programu wszystkich wydziałów uniwersyteckich, zajmujących się nauczaniem architektury, historii sztuki i archeologii.

II. aby międzynarodowe kursy, organizowane przy Wydziale Architektury Uniwersytetu Rzymskiego, zostały rozbudowane w duchu współpracy międzynarodowej i przy współdziałaniu z Międzynarodowym Ośrodkiem Badań nad Konserwacją i Restauracją Dóbr Kulturalnych.

– aby zainteresowane władze poszczególnych krajów udzieliły w tym względzie swego poparcia i ułatwiły uczestniczenie w nich młodym architektom, historykom sztuki i archeologom, którzy zostaną uznani za najlepiej przygotowanych do właściwego wykorzystania tych kursów i za najbardziej nadających się dla zapewnienia im wysokiego poziomu naukowego.

III. aby dla krajów Dalekiego Wschodu kursy i staże o charakterze międzynarodowym zostały zorganizowane w Azji celem wyszkolenia tamże specjalistów obznajomych z zagadnieniami konserwacji i restauracji zabytków i miejsc o wartości artystycznej i historycznej, specyficznych dla tej części świata.

* * *

**WNIOSEK DOTYCZĄCY
WYDAWANIA PRZEGLĄDU
MIĘDZYNARODOWEGO,
POŚWIĘCONEGO
USTAWODAWSTWU W
DZIEDZINIE KONSERWACJI
I RESTAURACJI ZABYTKÓW**

Zgromadzenie Generalne II Międzynarodowego Kongresu Architektów i Techników Zabytków

uważa za pożądane

wydawanie przeglądu międzynarodowego poświęconego teorii, technice i ustawodawstwu w dziedzinie konserwacji i restauracji zabytków oraz wyraża nadzieję, iż UNESCO i kraje członkowskie przyłożą się do tego przez stały udział w redagowaniu i finansowaniu tego przeglądu.

* * *

DOKUMENT 5

**WNIOSEK DOTYCZĄCY
PUBLIKOWANIA ODKRYĆ
DOKONANYCH W ZWIĄZKU Z
PRACAMI RESTAURATORSKIMI**

Zgromadzenie Generalne II Międzynarodowego Kongresu Architektów i Techników Zabytków

mając na względzie,

że każde odkrycie dokonane w związku z pracami restauratorskimi jest stracone dla nauki, jeżeli nie jest utrwalone w jakiejś publikacji lub przynajmniej w sprawozdaniu złożonym w archiwach publicznych;

uważa za pożądane

– aby architekci zabytkoznawcy i historycy sztuki, mający sobie powierzona restaurację, publikowali wyniki swych prac;

– aby publikacje te były objęte bibliografią międzynarodową, wydawaną staraniem ICOMOS;

– aby autorzy przekazywali jeden egzemplarz swych publikacji do ICOMOS'u, który przechowa je w bibliotece dostępnej dla członków tej organizacji międzynarodowej.

* * *

DOKUMENT 6

WNIOSEK DOTYCZĄCY PRZYSTĄPIENIA PAŃSTW DO UCZESTNICTWA W MIĘDZYNARODOWYM OŚRODKU BADAŃ NAD KONSERWACJĄ I RESTAURACJĄ DÓBR KULTURALNYCH

Zgromadzenie Generalne II Międzynarodowego Kongresu Architektów i Techników Zabytków

biorąc pod uwagę

projektowane znaczenie, jakie Międzynarodowy Ośrodek Badań nad Konserwacją i Restauracją Dóbr Kulturalnych posiada dla ochrony zabytków;

biorąc pod uwagę

działalność rozwijaną dotychczas w tym celu

zaprasza

architektów i techników zabytków, aby zwracali się bezpośrednio do Ośrodka dla otrzymania informacji, wymiany informacji i ekspertyz;

zwraca się

do uczestników Kongresu, pochodzących z krajów nie będących jeszcze członkami Ośrodka, aby skłonili rządy tych krajów do przystąpienia doń możliwie jak

najwcześniej, w celu nawiązania współpracy, zarówno w interesie owych krajów, jak też ochrony zabytkowego dziedzictwa ludzkości.

* * *

DOKUMENT 7

WNIOSEK DOTYCZĄCY WZNOWIENIA „REPERTORIUM LABORATORIÓW I PRACOWNI KONSERWATORSKICH” I UTWORZENIA KOMITETU KOORDYNACYJNEGO DLA BADAŃ NAD USZKODZENIAMI KAMIENIA

Zgromadzenie Generalne II Międzynarodowego Kongresu Architektów i Techników Zabytków

uważa za pożądane

I. opublikowanie przez Międzynarodowy Ośrodek Badań nad Konserwacją i Restauracją Dóbr Kulturalnych nowego wydania „Repertorium laboratoriów muzealnych i pracowni konserwatorskich”. Repertorium to powinno obejmować również wszystkie laboratoria zajmujące się badaniami dotyczącymi uszkodzeń wszelkich materiałów używanych w budownictwie a w szczególności kamienia.

II. utworzenie przez ICOM i ICOMOS specjalnego komitetu, który umożliwiłby regularne kontakty pomiędzy tymi wszystkimi laboratoriami. Funkcje jego sekretariatu mogłyby być pełnione przez Międzynarodowy Ośrodek Badań nad Konserwacją i Restauracją Dóbr Kulturalnych, który powinien upowszechniać wszelkie podejmowane badania.

III. skierowanie w ramach tych kontaktów do wszystkich specjalistów w zakresie zagadnień, związanych z konserwacją zabytków, kwestionariusza dotyczącego uszkodzeń kamienia i stosowanych zabiegów, przygotowanego przez dra René Sne-

yers'a, któremu ICOM powierzył wykonanie tego zadania.

IV. zapewnienie finansowania tych badań w możliwie szerokim zakresie.

* * *

DOKUMENT 8

WNIOSEK DOTYCZĄCY OCHRONY I WŁĄCZENIA W ŻYCIE OŚRODKÓW ZABYTKOWYCH

Zgromadzenie Generalne II Międzynarodowego Kongresu Architektów i Techników Zabytków

biorąc pod uwagę,

- że konieczne jest szybkie wprowadzenie ustawodawstwa w zakresie ochrony ośrodków zabytkowych, wynikające z podwójnej konieczności ochrony i waloryzacji owych zespołów, przy jednoczesnym włączeniu ich do współczesnego życia;

- że ten zasadniczy dla zachowania dziedzictwa zabytkowego problem był już przedmiotem opracowań ze strony organizacji międzynarodowych, takich jak UNESCO i Rada Europejska;

- że ważne jest szybkie znalezienie jego rozwiązania, tak w skali krajowej, jak też międzynarodowej, przez zapewnienie ścisłej współpracy organów odpowiedzialnych za konserwację zabytków i władz kompetentnych w zakresie planów urbanistycznych i zagospodarowania przestrzennego;

uważa za pożądane

- aby właściwe organy narodowe i międzynarodowe wszczęły odpowiednie kroki dla włączenia w życie zabytków i ośrodków zabytkowych;

- aby wyniki studiów i prac, przygotowanych lub wykonanych w tej dziedzinie, były w tym celu podawane do wiadomości odpowiedzialnych władz;

- aby właściwe organy międzynarodowe opracowały zalecenia dla poszczegól-

nych państw wzywające do podjęcia kroków, odpowiadających potrzebom konserwacji i waloryzacji ośrodków zabytkowych.

* * *

DOKUMENT 9

WNIOSEK DOTYCZĄCY ROZPOWSZECHNIANIA TEKSTÓW USTAW W PRZEDMIOCIE OCHRONY ZABYTKÓW I MIEJSC ZABYTKOWYCH

Zgromadzenie Generalne II Międzynarodowego Kongresu Architektów i Techników Zabytków

biorąc pod uwagę

pożytek płynący z rozpowszechniania wzajemnej znajomości ustaw rozmaitych krajów w przedmiocie ochrony zabytków sztuki i zabytków archeologicznych oraz miejsc o wartości artystycznej i historycznej

Uważa za pożądane

aby UNESCO podjęła się zebrania tekstów tych ustaw i rozpowszechnienia ich wśród krajów członkowskich.

* * *

DOKUMENT 10

WNIOSEK DOTYCZĄCY WKŁADU WIELKICH WSPÓŁCZESNYCH ROBÓT PUBLICZNYCH DO POZNANIA ZAMIERZCHŁYCH CYWILIZACJI

Zgromadzenie Generalne II Międzynarodowego Kongresu Architektów i Techników Zabytków

biorąc pod uwagę,

– że wszelkiego rodzaju roboty publiczne naruszają coraz głębiej tereny zawierające relikty archeologiczne o wielkiej wartości kulturalnej i pociągają za sobą ich zniszczenie;

– że społeczeństwo współczesne przyjmuje na siebie z tego tytułu poważną odpowiedzialność wobec kultury;

– że nie może być mowy o przeszkodzeniu wykonania niezbędnych robót, lecz rzeczą niezmiernie ważną jest uprzedzenie we właściwym czasie, z jednej strony o projektach robót na terenach, których wartość archeologiczna jest stwierdzona, z drugiej zaś o przypadkowych odkryciach, dokonywanych w toku prac na innych terenach;

– że zachowanie „in situ” lub w postaci dokumentacji ikonograficznej i opisowej owoych pozostałości, które stanowią archiwum cywilizacji, ma znaczenie na miarę światową;

uważa za pożądane

– aby wszystkie państwa zastosowały się do zalecenia UNESCO w sprawie wykopalisk archeologicznych;

zobowiązując między innymi organy zainteresowane do zgłaszania we właściwym czasie przewidywanych prac na terenach o stwierdzonej wartości archeologicznej, jak również o przypadkowych odkryciach, dokonanych na innych terenach;

podejmuje utworzenie organów nadzoru, niezbędnych dla wykonywania tego postanowienia.

* * *

**WNIOSEK DOTYCZĄCY
POTRZEBY PODJĘCIA
MIĘDZYNARODOWEJ AKCJI
DLA FINANSOWANIA
PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH
NA CELU OCHRONĘ ZABYTEKÓW**

Zgromadzenie Generalne II Międzynarodowego Kongresu Architektów i Techników Zabytków

przyjmując z zadowoleniem do wiadomości

wysiłki czynione przez UNESCO dla wprowadzenia w życie międzynarodowych zasad dotyczących zachowania dóbr kulturalnych, zagrożonych przez wielkie roboty publiczne lub prywatne;

uważa za pożądane,

aby ta organizacja międzynarodowa podjęła niezwłoczne kroki celem przyspieszenia zastosowania tychże zasad,

zwraca uwagę

teżże organizacji na konieczność podjęcia międzynarodowej akcji dla finansowania przedsięwzięć mających na celu ochronę zabytków o znaczeniu światowym.

Proponuje się, aby w przypadkach, gdy gospodarka narodowa jakiegoś kraju nie pozwala na takie finansowanie – międzynarodowe instytucje finansowe, jak Międzynarodowy Bank dla Odbudowy i Rozwoju lub Fundusz Specjalny Narodów Zjednoczonych, bądź rozszerzony program Pomocy Technicznej Narodów Zjednoczonych dostarczyły niezbędnych środków finansowych.

* * *

DOKUMENT 12

WNIOSEK DOTYCZĄCY SPECJALNEJ POLITYKI FISKALNEJ PRYZNAJĄCEJ PEWNE PRZYWILEJE NA RZECZ OBIEKTÓW PRYWATNYCH O WARTOŚCI ZABYTKOWEJ

Zgromadzenie Generalne II Międzynarodowego Kongresu Architektów i Techników Zabytków

biorąc pod uwagę

bardzo poważne obciążenia finansowe, jakie pociąga za sobą dla ich właścicieli utrzymanie, remont i restauracja obiektów o wartości zabytkowej, których zachowanie posiada jednak istotne znaczenie dla zabytkowego dziedzictwa ludzkości,

uważa za pożądane,

aby poszczególne państwa, przez prowadzenie umiejętnej polityki fiskalnej, wprowadziły ulgi w rozmaitego rodzaju podatkach dla zarejestrowanych obie-

któw o wartości historycznej lub artystycznej i zachęcały w ten sposób właścicieli tych obiektów do ich zachowania, utrzymania i restauracji.

* * *

DOKUMENT 13

WNIOSEK DOTYCZĄCY ZACHOWANIA „DOMU LUDOWEGO” W BRUKSELI

Zgromadzenie Generalne II Międzynarodowego Kongresu Architektów i Techników Zabytków

głęboko przejęte groźbą zniszczenia, jaka zawisła nad brukselskim „Domem Ludowym”,

zwraca się

do władz belgijskich z usilnym apelem o uczynienie wszystkiego dla ochrony tego, co może być uratowane z tego czołowego dzieła Wiktora Horty.

[Na podstawie wkładki do „Ochrony Zabytków” z. 3(74) 1966]